

P5_TA(2002)0147

Milieubescherming door het strafrecht (richtlijn) *I**

Wetgevingsresolutie van het Europees Parlement over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake milieubescherming door het strafrecht (COM(2001) 139 – C5-0116/2001 – 2001/0076(COD))

(Medebeslissingsprocedure: eerste lezing)

Het Europees Parlement,

- gezien het voorstel van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad (COM(2001) 139¹),
 - gelet op artikel 251, lid 2 en artikel 175, lid 2 van het EG-Verdrag, op grond waarvan het voorstel door de Commissie bij het Parlement is ingediend (C5-0116/2001),
 - gelet op artikel 67 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en consumentenbeleid en de adviezen van de Commissie juridische zaken en interne markt en de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken (A5-0099/2002),
1. hecht zijn goedkeuring aan het Commissievoorstel, als geamendeerd door het Parlement;
 2. verzoekt om hernieuwde voorlegging indien de Commissie voornemens is ingrijpende wijzigingen in dit voorstel aan te brengen of dit door een nieuwe tekst te vervangen;
 3. verzoekt de Raad zich op het gebied van milieu te onthouden van initiatieven met betrekking tot strafrechtelijke maatregelen zolang deze richtlijn niet is goedgekeurd.
 4. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

¹ PB C 180 E van 26.6.2001, blz. 238.

Standpunt van het Europees Parlement, in eerste lezing vastgesteld op 9 april 2002 met het oog op de aanneming van Richtlijn 2002/...../EG van het Europees Parlement en de Raad inzake milieubescherming door het strafrecht

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, met name artikel 175, lid 1,

Gezien het voorstel van de Commissie¹,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité²,

Gezien het advies van het Comité van de regio's³,

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag⁴,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Ingevolge artikel 174, lid 2, van het Verdrag streeft de Gemeenschap in haar milieubeleid naar een hoog niveau van bescherming.
- (2) *De Europese Raad van Tampere van 15 en 16 oktober 1999 heeft in punt 48 van de conclusies van het voorzitterschap te kennen gegeven van mening te zijn dat, wat het nationale strafrecht betreft, de inspanningen om overeenstemming te bereiken over gemeenschappelijke definities, stafbaarstellingen en straffen in eerste instantie geconcentreerd moeten worden op een beperkt aantal sectoren van bijzonder belang, waaronder milieucriminaliteit.*
- (3) *Ingevolge artikel 175, lid 1 van het Verdrag stelt de Raad volgens de medebeslissingsprocedure van artikel 251 activiteiten vast die de Gemeenschap moet ondernemen om de doelstellingen van het milieubeleid zoals omschreven in artikel 174 te verwezenlijken.*
- (4) *Ingevolge de artikelen 29 en 47 van het EU-Verdrag primeert het EG-Verdrag boven het EU-Verdrag en de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, bijvoorbeeld in de zaken C-170/96 en C-333/99, sluit niet uit dat de maatregelen ter waarborging van de toepassing en doelmatigheid van communautaire wetgeving ook strafrechtelijke sancties kunnen omvatten.*

¹ PB C 180 E van 26.6.2001, blz. 238.

² PB C

³ PB C

⁴ Standpunt van het Europees Parlement van 9 april 2002.

- (5) *Dit betekent dat alle maatregelen kunnen worden getroffen die dienstbaar zijn aan de milieudoelstellingen van artikel 174 van het Verdrag, mits het subsidiariteitsbeginsel zich daartegen niet verzet.*
- (6) *Onverminderd eventuele aanvullende maatregelen in het kader van de justitiële samenwerking uit hoofde van het EU-Verdrag, heeft de Gemeenschap op het gebied van milieubescherming de bevoegdheid te bepalen dat voor bepaalde activiteiten op nationaal niveau strafrechtelijke sancties gelden.*
- (7) *Deze richtlijn sluit aan op reeds bestaande milieurichtlijnen en verordeningen en voegt daaraan slechts een instrument toe om handhaving van deze wetgeving beter te garanderen.*
- (8) *Deze richtlijn is niet gebaseerd op specifieke bepalingen in het strafrecht, maar zorgt ervoor dat strafrechtelijke bepalingen op nationaal niveau worden ingezet om een effectief milieubeleid te voeren.*
- (9) *Artikel 31 van het EU-Verdrag geeft een bevoegdheid tot gezamenlijk optreden op het terrein van justitiële samenwerking; met name letter e) van dat artikel voorziet in het geleidelijk aannemen van maatregelen tot opstelling van minimumvoorschriften met betrekking tot de bestanddelen van strafbare feiten en met betrekking tot straffen o.a. op het gebied van de georganiseerde criminaliteit.*
- (10) *Deze richtlijn omvat slechts minimumnormen en laat aldus aan lidstaten de mogelijkheid om voor andere dan in de richtlijnen genoemde strafbare feiten uit hoofde van milieubescherming, verdergaande straffen in te zetten of te handhaven. Een ontwerp kaderbesluit van de Raad gebaseerd op de artikelen 31 en 34, lid 2 van het EU-Verdrag kan op dit gebied een aanvulling vormen op de richtlijn gebaseerd op artikel 175, lid 1 van het EG-Verdrag.*
- (11) *Er moet rekening worden gehouden met de aanbeveling van het Europees Parlement van 15 november 2001 inzake strafmaatregelen en Gemeenschapsrecht¹.*
- (12) *Het advies van de Afdeling landbouw, plattelandsontwikkeling en milieu van het Economisch en Sociaal Comité (CES 463/2001), met name punt 3.2 hiervan, moet in aanmerking worden genomen.*
- (13) *De inzet van strafrechtelijke sancties is onmisbaar voor de handhaving van milieuregels en het Verdrag biedt de mogelijkheid van strafrechtelijke sancties.*

¹ PB C

- (14) *Aangezien er naar soort en hoogte geen expliciete straffen worden aangegeven, maar enkel het kader wordt vastgesteld voor de strafrechtelijke sancties, is voldaan aan het subsidiariteitsbeginsel.*
- (15) De Gemeenschap is bezorgd over de toeneming van het aantal milieudelicten en de gevolgen daarvan, die zich in toenemende mate uitstrekken over de grenzen van de staten waar de misdrijven worden gepleegd. Dergelijke misdrijven vormen een bedreiging op voor het milieu en dienen derhalve op passende wijze te worden bestreden.
- (16) Activiteiten waardoor inbreuk wordt gemaakt op het Gemeenschapsrecht en/of de door de lidstaten getroffen bepalingen ter uitvoering daarvan dienen in de gehele Gemeenschap te worden onderworpen aan doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties op nationaal niveau.
- (17) Gebleken *is* dat de bestaande stelsels van sancties niet volstaan om een volledige naleving van het Gemeenschapsrecht te verzekeren. *De naleving ervan wordt verbeterd door het inzetten* van strafrechtelijke sancties, die een vorm van sociale afkeuring vertegenwoordigen van een kwalitatief andere orde dan administratieve sancties of een civielrechtelijke vergoedingsregeling.
- (18) *De communautaire wetgeving maakt het de communautaire wetgever mogelijk ervoor te zorgen dat verplichtingen die hij oplegt, worden nageleefd, door de lidstaten te verplichten tot het instellen van passende sancties om ervoor te zorgen dat de verplichtingen worden nageleefd. Wanneer de communautaire wetgever van mening is dat naleving van communautaire regels alleen kan worden gegarandeerd door strafrechtelijke sancties op te leggen, heeft hij de wettelijke bevoegdheid om de lidstaten tot het treffen van dergelijke sancties te verplichten.*
- (19) Gemeenschappelijke bepalingen inzake strafrechtelijke sancties zouden het mogelijk maken doeltreffender methoden inzake onderzoek en bijstand binnen en tussen de lidstaten toe te passen dan die welke in het kader van de administratieve samenwerking mogelijk zijn.
- (20) Doordat het opleggen van sancties wordt opgedragen aan rechterlijke in plaats van aan administratieve instanties wordt de verantwoordelijkheid voor het onderzoek en de controle op de naleving van de milieubepalingen toegewezen aan autoriteiten die onafhankelijk zijn van die welke exploitatie- en lozingsvergunningen afgeven.
- (21) Teneinde een doeltreffende bescherming van het milieu te verzekeren, is er in het bijzonder behoefte aan afschrikkende sancties op activiteiten die in het algemeen significante aantasting van het milieu veroorzaken of kunnen veroorzaken.

- (22) Deze activiteiten dienen daarom in de gehele Gemeenschap strafbaar te worden gesteld voor zover zij opzettelijk of uit grove nalatigheid worden begaan en zij dienen te worden onderworpen aan strafrechterlijke sancties en in ernstige gevallen aan vrijheidsstraffen.
- (23) Medeplichtigheid aan en uitlokking tot dergelijke activiteiten dient eveneens strafbaar te worden gesteld om tot doeltreffende bescherming van het milieu te komen. Dit geldt eveneens voor niet-nakoming van een wettelijke verplichting om te handelen, omdat zulks hetzelfde effect kan hebben als actieve handelingen en daarom dient te worden onderworpen aan overeenkomstige sancties.
- (24) Ook rechtspersonen dienen in de gehele Gemeenschap te worden onderworpen aan doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties omdat inbreuken op het Gemeenschapsrecht in vele gevallen worden gepleegd in het belang of ten gunste van rechtspersonen.
- (25) De lidstaten dienen de Commissie van zodanige informatie betreffende de tenuitvoerlegging van deze richtlijn te voorzien dat zij in staat is het effect ervan te evalueren.
- (26) In deze richtlijn worden de grondrechten en beginselen geëerbiedigd zoals deze met name worden erkend in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Doel

Het doel van deze richtlijn is een doeltreffender toepassing van het Gemeenschapsrecht op het gebied van de milieubescherming te verzekeren door voor de gehele Gemeenschap minimumnormen inzake strafbare feiten vast te stellen.

Artikel 2

Definities

In deze richtlijn wordt verstaan onder:

- a) "rechtspersoon": ieder lichaam dat deze rechtspositie uit hoofde van de toepasselijke nationale wetgeving geniet, behalve staten en andere publiekrechtelijke lichamen die handelen in de uitoefening van hun soevereine rechten, evenals openbare internationale organisaties;
- b) "activiteiten": zowel actieve handelingen als het nalaten te handelen, voor zover er een wettelijke verplichting geldt om te handelen, ***alsook het uitlokken van dergelijke handelingen of omissies.***

Artikel 3

Strafbare feiten

De lidstaten zorgen ervoor dat de volgende activiteiten als strafbare feiten worden aangemerkt wanneer zij opzettelijk of uit grove nalatigheid worden verricht, in zoverre zij een overtreding inhouden van **voorschriften en verbodsbepalingen** van het Gemeenschapsrecht ter bescherming van het milieu en/of de bepalingen die de lidstaten hebben getroffen teneinde het Gemeenschapsrecht terzake toe te passen:

- a) de lozing van koolwaterstoffen, afgewerkte olie of zuiveringsslib in water;
- b) de lozing, emissie of introductie van een hoeveelheid schadelijke stoffen of ioniserende straling in de lucht, de bodem of het water;**
- c) de lozing, emissie of introductie van een hoeveelheid stoffen in de lucht, de bodem of **ondergrond, dan wel in oppervlakte- of grondwater, alsmede de productie**, de behandeling, de verwijdering, de opslag, het vervoer, de uitvoer of invoer van gevaarlijke afvalstoffen;
- d) de lozing van afval op of in de bodem of in het water, inclusief de exploitatie van een stortplaats;
- e) het bezitten, vangen, beschadigen, doden van of handelen in beschermde in het wild levende dier- en plantensoorten of delen daarvan, **dan wel in daarvan afgeleide producten;**
- f) de significante aantasting van een beschermde habitat;
- g) handel in **of gebruik van** ozonafbrekende stoffen;
- h) de exploitatie van een installatie waarin een gevaarlijke activiteit plaatsvindt of waarin gevaarlijke stoffen of preparaten worden opgeslagen of gebruikt.

Artikel 4

Sancties

De lidstaten zorgen ervoor dat op de in artikel 3 genoemde misdrijven en op de medeplichtigheid aan of uitlokking van deze misdrijven doeltreffende, *afschrikkende en evenredige* straffen worden gesteld.

Ten aanzien van natuurlijke personen voorzien de lidstaten in strafrechtelijke sancties, welke in ernstige gevallen kunnen gaan tot vrijheidsstraffen ***die tot uitlevering of overlevering kunnen leiden indien in deze mogelijkheid wordt voorzien door de nationale wetgeving van een lidstaat.***

Ten aanzien van natuurlijke en rechtspersonen voorzien de lidstaten in voorkomend geval in geldboetes, uitsluiting van het voordeel van een gunstige regeling van de overheid of van overheidssteun, tijdelijk of blijvend verbod om commerciële activiteiten uit te oefenen, plaatsing onder toezicht van de rechter of rechterlijke bevelen tot ontbinding .

Artikel 5

Verslagen

Om de drie jaar brengen de lidstaten aan de Commissie verslag uit betreffende de tenuitvoerlegging van deze richtlijn. Op basis van deze verslagen dient de Commissie een communautair verslag in bij het Europees Parlement en de Raad.

Artikel 6

Omzetting

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op [1 september 2003] aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.
2. Wanneer de lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.
3. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de bepalingen van intern recht mede die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 7

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen.

Artikel 8

Geadresseerden

Deze richtlijn is gericht tot de *lidstaten*.

Gedaan te

Voor het Europees Parlement
De Voorzitter

Voor de Raad
De Voorzitter